

KONINGSSTEEN, EEN KONIKSTEEN EN EEN STEEN DES AANSTOOTS

Binnen enkele jaren heeft het gebied Koningssteen, gelegen in het Maasdal bij Thorn, in ieder geval provinciale, maar zeker ook landelijke bekendheid verworven. Van een verwaarloosde uiterwaard van de Maas is het uitgegroeid tot een natuurgebied met faam. Een groot aantal amateur- en beroepsbiologen hebben het gebied de laatste jaren nauwlettend gevolgd in een spectaculaire successie naar een lang verloren gewaande flora en fauna. En het einde van deze ontwikkeling is ongetwijfeld nog lang niet in zicht. Het leek het Genootschap evenwel de moeite waard om als een soort tussenrapportage de balans eens op te maken hoe het zover is kunnen komen. En het resultaat ligt thans voor u in de vorm van een themanummer van het Natuurhistorisch Maandblad.

De titel van mijn inleiding, de goede lezer zal het zijn opgevallen, doet suggereren dat de tenen of hoeven van Koniks een belangrijke rol hebben gespeeld bij de ontwikkeling van het gebied. En inderdaad, niets is minder waar. Met name het loopgedrag van deze paarden en waarschijnlijk in nog bepalender mate het begrazingsregiem van de dieren, hebben er samen met runderen (Galloways) voor gezorgd dat er een vegetatiestructuur ontstaat waarin veel planten en dieren een ideaal biotoop aantreffen. Vanaf het moment dat de hoeven van de Koniks en Galloways in Koningssteen vaste grond voelden veranderde het gebied zienderogen. Een monocultuur werd in enkele jaren omgevormd tot een natuurterrein met een ongekende soortenrijkdom. Er worden thans honderden plantesoorten, 14 soorten zoogdieren, 55 broedvogels en 4 soorten amfibieën aangetroffen. Ook de insectenfauna is rijk vertegenwoordigd. Koningssteen zou dus met evenveel recht Koniksteen genoemd mogen worden. Hiermee aangevend dat de introductie van deze dieren in grote mate bepalend is geweest voor de huidige natuurwaarden.

Koningssteen is echter ook een steen des aanstoots. Nu heeft deze bijbelse term over het algemeen een negatieve betekenis in de zin van aanleiding geven tot ergernis. En in eerste instantie kunnen we inderdaad niet ontkennen dat er wat ergernis is opgeroepen onder Limburgse natuurbeschermers toen de provincie besloot een financiële tegemoetkoming toe te kennen aan de Stichting Ark om een tot dan toe onbekend beheer in Koningssteen te introduceren.

Onbekend maakt onbemind. En binnen de natuurbescherming is het niet anders. Vaak wordt natuurbescherming geassocieerd met traditie en conservatisme. Het wordt evenwel tijd dat deze opvatting plaats maakt voor nieuwe sprankelende ideeën, waarin natuurontwikkeling geen scheldwoord meer is, maar één van de mogelijke richtingen aangeeft naar de toekomst. De ontwikkelingen in Koningssteen hebben dit duidelijk aangetoond.

Ik zou de 'steen des aanstoots' dan ook anders willen benaderen. Het is een goede zaak dat de conservatieve natuurbescherming in dit voorbeeldproject ongelijk heeft gekregen.

Met de ontwikkelingen in het Maasdal voor de boeg is het belangrijk dat alle natuurbeschermingsneuzen in dezelfde richting wijzen. De natuurontwikkeling in Koningssteen heeft aangetoond dat er voor veel gebieden nog hoop is. Zeker in het Maasdal liggen onbegrensde mogelijkheden. En ik mag de hoop uitspreken dat een volgend themanummer over dit gebied begint met de titel 'Koningssteen, een parel in de kroon van het Maasdal', een parel die nu al begint te glanzen.

A. Lenders,

voorzitter

Natuurhistorisch Genootschap

Koningssteen met
Koniks
(foto: F. Schepers)